

**Školní preventivní
program pro školní
rok 2025/2026**

Obsah

1. Charakteristika školy
2. Účel a smysl Školního preventivního programu
3. Cíle pro školní rok 2025/2026
4. Analýza situace školy
5. Cílové skupiny
6. Oblasti prevence
7. Plán preventivních aktivit – měsíční přehled
 - Září
 - Říjen
 - Listopad
 - Prosinec
 - Leden
 - Únor
 - Březen
 - Duben
 - Květen
 - Červen
8. Funkce a role ve školním poradenském pracovišti
9. Způsob vyhodnocování
10. Metody a formy realizace
11. Primární prevence v rámci předmětů
12. Důležité kontakty
13. Seznam příloh

Seznam použitých zkratek

- ŠMP – školní metodik prevence
- ŠPP – školní poradenské pracoviště
- VP – výchovný poradce
- ŠSP – školní speciální pedagog
- PPP – pedagogicko-psychologická poradna
- PBIS – Positive Behavioral Interventions and Supports (pozitivní podpora chování)
- ŠPP – školní preventivní program
- RVP – rámcový vzdělávací program
- ŠVP – školní vzdělávací program

Úvodní prohlášení

Tento Školní preventivní program je zpracován v souladu s platnou legislativou České republiky, zejména s § 29 zákona č. 561/2004 Sb., školského zákona, vyhláškou č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, a Národní strategií primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027.

Dokument vychází z aktuálních potřeb školy, výsledků interní analýzy a zpětné vazby od žáků, učitelů i rodičů. Slouží jako závazný rámec pro organizaci a koordinaci preventivní činnosti školy ve školním roce 2025/2026. Cílem je vytvořit bezpečné, přátelské a podpůrné prostředí, které předchází výskytu rizikového chování a zajišťuje rychlou a účinnou pomoc v případě jeho výskytu.

1. Charakteristika školy

Základní škola Malá Skála je úplná základní škola s 1. a 2. stupněm. Ve školním roce 2025/2026 vzdělává přibližně 163 žáků v 9 třídách, z nichž některé jsou spojené. Součástí školy je školní družina a školní jídelna. Škola se nachází v obci Malá Skála, která má vesnický charakter a spádovou oblast tvoří několik okolních menších obcí.

Pedagogický sbor tvoří 28 učitelů, včetně asistentů pedagoga a vychovatelů školní družiny. Ve škole působí školní poradenské pracoviště (ŠPP), jehož členy jsou školní metodik prevence (současně školní speciální pedagog), výchovný poradce a vedení školy.

Vnitřní klima školy je v současné době ovlivněno složitějšími mezilidskými vztahy, což klade vyšší nároky na preventivní činnost a na podporu pedagogů i žáků. Interní dotazníková šetření ukazují, že povědomí o roli školního metodika prevence je mezi žáky a rodiči omezené a dokumentace preventivní činnosti není jednotná.

2. Účel a smysl MPP

Minimální preventivní program stanovuje cíle, opatření a konkrétní kroky pro oblast primární prevence rizikového chování žáků. Je nástrojem pro plánování i evaluaci prevence a jeho cílem je propojit preventivní aktivity s každodenním životem školy.

Hlavním záměrem pro školní rok 2025/2026 je **zvýšit informovanost žáků, rodičů i pedagogů o preventivní činnosti školy**, posílit kompetence třídních učitelů v práci s třídním klimatem a zavést jasný systém návazné práce na preventivních programech od externích organizací.

3. Cíle MPP

Hlavní

cíl:

Vytvořit bezpečné, přátelské a podpůrné prostředí, které minimalizuje výskyt rizikového chování a umožňuje včasnou intervenci.

Dílčí cíle:

1. Zvyšovat povědomí o rolích v rámci školního poradenského pracoviště.
2. Posílit kompetence pedagogů v prevenci rizikového chování a práci s třídním klimatem.
3. Zavést jasný systém preventivní práce a jejího vyhodnocování.
4. Propojit činnost ŠMP s dalšími členy ŠPP a externími partnery.
5. Podporovat psychohygienu pedagogického sboru.

4. Analýza situace školy

Silné stránky:

- Aktivní ŠMP a speciální pedagog v jedné osobě.
- Spolupráce s externími organizacemi (Younglink, SOFA).
- Ochota pedagogů spolupracovat na prevenci.

Příležitosti:

- Rozvoj PBIS (pozitivní podpora chování).
- Posílení komunikace mezi školou a rodiči.
- Větší provázání preventivní činnosti s výukou.

5. Cílové skupiny

- Žáci – všechny ročníky ZŠ, s důrazem na přechodové ročníky.

- Pedagogové – třídní učitelé, asistenti pedagoga, vedení školy.
- Rodiče – zejména rodiče budoucích prvňáků.

6. Oblasti prevence

1. Prevence šikany a kyberšikany.
2. Prevence užívání návykových látek.
3. Prevence rizikového chování v online prostředí.
4. Podpora pozitivního klimatu ve třídách.
5. Rozvoj sociálních a komunikačních dovedností žáků.

7. Plán preventivních aktivit – detailní měsíční přehled

Září

Začátek školního roku bude věnován především nastavení vztahů ve třídách a vytvoření bezpečného prostředí. Během úvodních třídnických hodin se třídní učitelé se žáky domluví na pravidlech třídy a společně je vizuálně zaznamenají. Proběhne první schůzka školního poradenského pracoviště, na které se naplánuje činnost na celý rok. V každé třídě bude dětem připomenuta možnost využívat schránku důvěry. Současně bude poskytována metodická podpora třídním učitelům, zejména při práci s novými kolektivy.

Říjen

V říjnu čeká školní metodičku prevence dvoudenní setkání školních metodiků prevence z Libereckého kraje na Hrubé Skále, což přinese nové inspirace a metody do preventivní práce. Na druhém stupni proběhne sociometrie ve spolupráci se společností Younglink. Uskuteční se schůzka ŠPP k běžným procesům. Zároveň budou uskutečněny také individuální konzultace s třídními učiteli o situaci v jejich třídách. V závěru měsíce se sejde PBIS tým k přípravě projektového dne.

Listopad

Listopad přinese první kolo preventivních programů od externích organizací pro jednotlivé třídy. Od žáků i třídních učitelů následně získám zpětnou vazbu a doporučení pro další práci. Na čtvrtletní poradě vyhodnotíme míru a příčiny absence a budeme hledat řešení. Se ŠPP budeme probírat změny v nových rámcových vzdělávacích programech. Na závěr měsíce proběhne projektový den zaměřený na nácvik očekávaného chování podle principů PBIS.

Prosinec

Začátkem prosince proběhne vyhodnocení výsledků sociometrie se společností Younglink a jejich předání třídním učitelům s doporučením pro další práci. V předvánočním období bude školní metodička prevence podporovat třídní učitele při přípravě třídních aktivit, aby se posílily vztahy mezi žáky a předešlo se konfliktům.

Leden

Po návratu z vánočních prázdnin bude školní metodička prevence nápomocná třídním učitelům se znovunastavením třídních pravidel a připomenutím zásad vzájemného respektu. Opět proběhnou individuální konzultace s třídními učiteli o aktuální situaci ve třídách. Na pololetní poradě vyhodnotíme preventivní aktivity prvního pololetí a nastíníme plán činností pro druhé pololetí.

Únor

V únoru proběhne lyžařský kurz, při kterém školní metodička prevence pomůže s přípravou a realizací nesportovních aktivit. Dětem bude připomenuta možnost využít schránky důvěry.

Březen

Březen přinese druhé kolo preventivních programů s následnou zpětnou vazbou od dětí a třídních učitelů. Znovu se sejde PBIS tým, aby zhodnotil dosavadní pokrok a naplánoval další kroky.

Duben

V dubnu bude připraven informační leták pro rodiče budoucích prvňáků, aby se od začátku orientovali v možnostech preventivní podpory na škole. Budou probíhat individuální konzultace s učiteli o práci s třídou a zúčastní se školení PBIS vedeného organizací SOFA.

Květen

V květnu se uskuteční schůzka školního poradenského pracoviště s vedením školy a mentorkou, kde společně vyhodnotíme dosavadní preventivní činnost a nastavíme priority do dalšího školního roku. Bude také připravena závěrečná zpráva o plnění školní preventivního programu a evaluaci všech aktivit.

Červen

Na závěr školního roku shrneme s třídními učiteli preventivní činnost, vyhodnotíme úspěšné postupy a připravíme návrh plánu na příští rok. Školní metodická prevence bude poskytovat podporu třídním učitelům při uzavírání třídnických prací a aktivit, aby se školní rok zakončil v pozitivní atmosféře.

8. Zodpovědné osoby

Školní metodik prevence (ŠMP)

- Koordinuje veškerou činnost školy v oblasti primární prevence rizikového chování.
- Zpracovává Školní preventivní program a zajišťuje jeho realizaci a evaluaci.
- Poskytuje metodickou podporu pedagogickým pracovníkům v oblasti prevence.
- Spolupracuje s rodiči, žáky, vedením školy a externími organizacemi.
- Podílí se na řešení konkrétních případů rizikového chování a zajišťuje potřebnou intervenci.

Výchovný poradce (VP)

- Zajišťuje poradenskou činnost v oblasti vzdělávání a profesní orientace žáků.
- Pomáhá řešit výchovné a vzdělávací problémy žáků ve spolupráci s rodiči a pedagogy.

- Poskytuje informace o možnostech dalšího vzdělávání a kariérního poradenství.
- Spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou a dalšími institucemi.

Školní speciální pedagog (ŠSP)

- Diagnostikuje speciální vzdělávací potřeby žáků a doporučuje podpůrná opatření.
- Poskytuje individuální i skupinovou pedagogickou intervenci.
- Metodicky vede pedagogy při práci s žáky se speciálními potřebami.
- Spolupracuje s asistenty pedagoga a dohlíží na plnění podpůrných opatření.

Vedení školy

- Zajišťuje organizační a administrativní podporu ŠPP.
- Schvaluje Školní preventivní program a vytváří podmínky pro jeho realizaci.
- Aktivně podporuje prevenci rizikového chování a spolupráci mezi členy ŠPP.

9. Způsob vyhodnocování

- Průběžná evaluace po aktivitách (zpětná vazba, zápis).
- Pololetní hodnocení na schůzce ŠPP.
- Roční závěrečné hodnocení – písemná zpráva pro vedení.

10. Metody a formy realizace

Prevence na naší škole je realizována širokou škálou metod, které umožňují působit na žáky, pedagogy i rodiče. Cílem je, aby prevence nebyla jednorázovou akcí, ale součástí každodenního života školy.

Hlavní formy realizace:

- **Třídnické hodiny** – probíhají pravidelně, slouží k budování pozitivního klimatu ve třídě, k otevřené komunikaci mezi žáky a učiteli a k řešení aktuálních problémů.
- **Tematické besedy a workshopy** – realizované jak interně (ŠMP, učitelé), tak externími organizacemi

- **Projektové dny** – zaměřené na podporu spolupráce, respektu a pozitivního chování (včetně implementace principů PBIS).
- **Integrace prevence do výuky** – preventivní témata jsou součástí výuky zejména v předmětech občanská výchova, výchova ke zdraví, přírodopis, prvouka a informatika, ale také v literatuře, dějepisu či výtvarné výchově.
- **Volnočasové aktivity** – školní družina, kroužky, sportovní turnaje a kulturní akce přispívají k posilování vztahů mezi žáky.
- **Individuální a skupinové konzultace** – poskytované žákům, rodičům i pedagogům. Jsou zaměřeny na včasné zachycení problémů a hledání konkrétních řešení.

Velký důraz je kladen na to, aby učitelé s preventivními tématy dále pracovali po návštěvě externích programů – samotná účast žáků na programu je pouze začátek, na který musí navazovat průběžná práce ve třídě.

11. Primární prevence v rámci vyučovacích předmětů

Preventivní témata jsou organicky začleňována do vyučovacího procesu, aby se stala přirozenou součástí vzdělávání a nebyla vnímána jako „něco navíc“.

Na 1. stupni se prevence objevuje zejména v předmětech prvouka, český jazyk, výtvarná a hudební výchova. Děti se zde učí o přátelství, spolupráci, zvládání konfliktů a zdravém životním stylu.

Na 2. stupni jsou preventivní témata rozvíjena v občanské výchově, výchově ke zdraví, přírodopisu, zeměpisu, informatice a dějepisu. Zde se probírají závažnější témata, jako je kyberšikana, návykové látky, mezilidské vztahy, respektování rozdílů a prevence násilí.

Pedagogové jsou vedeni k tomu, aby reagovali na aktuální dění ve třídách a dokázali začlenit preventivní rozhovor nebo aktivitu i mimo pevně stanovený plán, pokud to situace vyžaduje.

12. Důležité kontakty

Pedagogicko-psychologická poradna Semily

tel.: 481 625 390 e-mail: poradna@pppsemily.cz

Pedagogicko-psychologická poradna Jablonec nad Nisou

tel: 602012833 e-mail: poradna@pppjbc.cz

Linka důvěry Liberec nonstop – anonymně – telefonicky tel.: 485 177 177, 606 450 044 e-mail: odpovim@napismi.cz

Policie Semily tel.: 974 477 300

Linka bezpečí dětí a mládeže Tel.: 116 111

Dětské krizové centrum tel.: 241 484 149

Bílý kruh bezpečí DONA tel.: 251 511 313

Intervenční centrum Liberec tel.: 482 311 632

Úřad práce Jilemnice tel.: 950 160 204

Vedoucí primární prevence Maják, Liberec Mgr. Jan Molnár tel.: 778 533 195

e-mail: jan.molnar@majakops.cz

Závěrečné shrnutí

Minimální preventivní program pro školní rok 2025/2026 propojuje dlouhodobé cíle školy s konkrétními preventivními kroky. Vyplývá z analýzy, která ukázala potřebu posílit informovanost, sjednotit dokumentaci a zlepšit návaznost na externí programy.

Úspěch programu závisí na spolupráci pedagogů, aktivní účasti žáků a otevřené komunikaci s rodiči. Zvláštní důraz je kladen na průběžnou práci třídních učitelů se třídou a metodické vedení ŠMP. MPP je živý dokument a lze ho v průběhu roku upravovat podle aktuálních potřeb.

Schválení programu

V, dne 2025

Zpracovala:

.....

Jméno Příjmení

Školní metodik prevence

Schválil:

.....

Jméno Příjmení

Ředitel/ka školy

Seznam příloh

1. Strategie předcházení školní neúspěšnosti
2. Program proti šikanování
3. Krizový plán školy

Základní škola a mateřská škola Malá Skála, okres Jablonec nad Nisou, příspěvková organizace

Strategie předcházení školní neúspěšnosti

1. Spolupráce s mateřskými školami

- 1.1 Poskytování informací učitelkám mateřských škol v oblasti školní připravenosti dětí
- 1.2 Informace zákonným zástupcům dětí, jak připravit děti pro vstup do 1. ročníku základní školy

2. Zápis k povinné školní docházce v základní škole

- 2.1 Konzultace se zákonnými zástupci dětí
- 2.2 Případné doporučení programů a metod k vyrovnaní menší či nedostatečné připravenosti dětí pro úspěšné zvládnutí 1. ročníku základní školy

3. V průběhu vzdělávání v základní škole

- 3.1 Vyhledávání žáků s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb
- 3.2 Vyhledávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich zařazení do speciálně pedagogické péče
- 3.3 Stanovení plánu pedagogické podpory
- 3.4 Vyhodnocení plánu pedagogické podpory a stanovení dalšího postupu
- 3.5 V odůvodněných případech doporučení zákonným zástupcům žáka vyšetření ve školském poradenském zařízení
- 3.6 Na základě doporučení školského poradenského pracoviště zpracování individuálního vzdělávacího plánu a jeho realizace
- 3.7 Poskytování podpůrných opatření dle vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- 3.8 Spolupráce s orgánem sociálně právní ochrany dětí

4. Závěrečné ustanovení.

- 4.1 Kompetence pracovníků školy jsou uvedeny v Programu poradenských služeb školy
- 4.2 Strategie předcházení školní neúspěšnosti je součástí preventivního programu školy

V

Dne.....

ředitel školy

Základní škola a mateřská škola Malá Skála, okres Jablonec nad Nisou, příspěvková organizace

Školní program proti šikanování

1. Úvodní ustanovení

Tento Školní program proti šikanování (dále jen „program“) je zpracován v souladu s platnou legislativou České republiky, zejména zákonem č. 561/2004 Sb., školským zákonem, vyhláškou č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, a Metodickým pokynem MŠMT k prevenci a řešení šikany č. j. MSMT-21149/2016.

Program stanovuje závazné postupy pro prevenci, odhalování a řešení šikany na naší škole a doplňuje Školní preventivní program.

2. Charakteristika školy a specifika prostředí

Základní škola Malá Skála je úplná základní škola s 1. a 2. stupněm. Žáci pocházejí z různých sociálních prostředí a školu navštěvují děti z obce i okolních vesnic. Vztahy mezi žáky jsou převážně dobré, nicméně výsledky dotazníkového šetření ukazují na potřebu posílit informovanost o roli školního metodika prevence a zlepšit spolupráci pedagogů při následné práci po preventivních programech.

Prostředí školy je přátelské, ale vzhledem k dynamice kolektivů a občasným projevům konfliktů je nezbytné udržovat funkční preventivní a intervenční systém.

3. Vymezení pojmů

Šikana – opakované, záměrné ubližování, fyzické či psychické, které probíhá mezi žáky a je založené na nerovnováze sil.

Kyberšikana – šikana probíhající prostřednictvím informačních a komunikačních technologií.

Agresor – žák, který šikanuje jiné.

Oběť – žák, který je šikanován.

Světky/příhlížečníci – žáci, kteří o šikaně vědí nebo jí přihlížejí, ale nezasáhnou.

4. Legislativní rámec

Program vychází z následujících dokumentů:

- zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon
 - vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb
 - Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikany č. j. MSMT-21149/2016
 - Národní strategie primární prevence rizikového chování 2019–2027
-

5. Cíle programu proti šikanování

- Vytvářet bezpečné prostředí, ve kterém se žáci cítí chráněni a respektováni.
 - Předcházet vzniku šikany prostřednictvím cílených preventivních aktivit.
 - Včas identifikovat rizikové chování a zasahovat už při prvních signálech.
 - Posílit kompetence pedagogů v oblasti prevence a řešení šikany.
 - Zajistit transparentní a jednotný postup školy při řešení případů šikany.
-

6. Prevence šikany (vazba na ŠPP)

Preventivní činnost vychází z Školního preventivního programu školy a zahrnuje:

- pravidelné třídnické hodiny zaměřené na budování dobrých vztahů
 - projektové dny (např. PBIS – nácvik očekávaného chování)
 - spolupráci s externími organizacemi (YoungLink, Policie ČR)
 - průběžnou práci třídních učitelů s kolektivem po absolvování preventivních programů
 - sociometrická šetření v rizikových třídách
 - připomenutí existence schránky důvěry a její pravidelnou kontrolu
 - vzdělávání pedagogů v oblasti prevence šikany a kyberšikany
-

7. Postupy při podezření na šikanu

1. Okamžité zastavení ubližování – pedagog zasáhne, zamezí dalšímu ubližování a oddělí aktéry.
 2. Zajištění bezpečí oběti – přemístění do bezpečného prostředí, přítomnost důvěryhodné osoby.
 3. Oznámení ŠMP nebo vedení školy – co nejdříve po zjištění incidentu.
 4. Předběžné šetření – rozhovory s obětí, svědky, případně agresorem, bez vzájemné konfrontace.
 5. Informování rodičů – neprodleně po ověření podezření.
 6. Rozhodnutí o dalším postupu – dle závažnosti případu (řešení ve škole, zapojení PPP, OSPOD, Policie ČR).
-

8. Postupy při prokázané šikaně

- Výchovná opatření – dle školního řádu.
 - Individuální práce s obětí – podpora, posílení sebedůvěry, nabídka konzultací.
 - Individuální práce s agresorem – náprava chování, případně doporučení odborné pomoci.
 - Práce s třídním kolektivem – obnovení bezpečného prostředí, nastavení nových pravidel.
 - Záznam a dokumentace případu – pro potřeby školy i případných dalších orgánů.
-

9. Spolupráce s rodiči

Škola považuje spolupráci s rodiči za klíčovou. Rodiče jsou informováni o preventivních aktivitách a v případě incidentů zapojeni do řešení situace. Očekává se otevřená komunikace a ochota spolupracovat na nápravě.

10. Spolupráce s externími institucemi

V případě potřeby škola spolupracuje s:

- Pedagogicko-psychologickou poradnou

- OSPOD
 - Policií ČR
 - Krizovým centrem
 - Linkou bezpečí
 - dalšími odbornými pracovišti dle povahy případu
-

11. Vyhodnocování a aktualizace programu

Program je vyhodnocován minimálně jednou ročně v rámci evaluace MPP. Aktualizace probíhá na základě nových poznatků, zkušeností a legislativních změn.

Krizový plán školy

**Základní škola a mateřská škola Malá Skála, okres Jablonec nad Nisou,
příspěvková organizace**

Krizový plán školy

Krizový plán školy je součástí preventivního plánu školy. Jedná se o dokument, jehož cílem je stanovení postupu pro všechny pracovníky školy v případech podezření či výskytu rizikových jevů. Krizový plán je vytvořen na základě doporučení Metodického pokynu MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č. j.: 21291/2010-28 a Metodického pokynu MŠMT k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních č. j.: 22294/2013-1 a shrnuje popisy krizových situací a postupy řešení při jejich výskytu.

Mimořádné události

Postupy při zajištění objektu školy z hlediska bezpečnosti žáků a zaměstnanců

Ke vstupu žáků a cizích osob do budovy je využíván pouze hlavní vchod. Další vchody využívají pouze zaměstnanci školy, respektive žáci v doprovodu zaměstnance školy a jsou řádně zajištěny proti vstupu neoprávněných osob.

Neoprávněnému vstupu do objektu školy je předcházeno zvonkem na ředitelnu, na kterou je přichází osoba nucena zazvonit. Ředitel školy tak ví, koho do budovy vpouští. V případě vstupu cizí osoby společně s dítětem dochází ke kontrole pedagogem vykonávajícím dohled na chodbě u vstupních dveří. Pedagog zjišťuje důvod návštěvy a zajišťuje doprovod pozvané osoby do ředitelny či dalších prostor školy.

V případě vzniku jakékoli mimořádné události v budovách či areálu školy (požár, výbuch, provozní havárie, úraz, vniknutí nepovolané osoby apod.) je zaměstnanec, který ji zjistí, povinen bez zbytečného odkladu toto oznámit vedení školy. V případě přijetí informace o mimořádné události z vnějšího zdroje je povinnost osoby, která oznámení přijala, zprávu bezodkladně předat vedení. Oznámení přicházejí zpravidla telefonicky, písemně či emailem, zprávy mohou být i anonymní. O příjmu takové zprávy je proveden písemný záznam s údaji, kdy byla přijata a kdo ji podával a tento záznam bude uchován pro další řízení.

Při zjištění mimořádné události ředitel nebo nejvýše postavený zaměstnanec zváží nutnost informování složek IZS (v tom případě se dále řídí jejich pokyny) a prostřednictvím technických prostředků, nebo jiným způsobem, sdělí vzniklou situaci dalším zaměstnancům a osobám zdržujícím se v objektu. Je-li to nutné, nařídí ředitel školy evakuaci objektu. Evakuace probíhá podle evakuačního plánu školy, vyhlašuje se školním rozhlasem, případně pověřenými osobami nebo telefonicky. O mimořádné události informuje ředitel školy zřizovatele, případně další nadřízené orgány.

Primárním úkolem školy je zajistit bezpečnost žáků a zaměstnanců. Veškeré úsilí zaměstnanců školy při mimořádné události proto směřuje k zajištění bezpečnosti a ochrany svěřených osob. Je-li to možné, provádí dospělá osoba, která nemá na starost žáky, prvotní zásah s ohledem na vlastní bezpečnost a schopnosti. Záchranné práce následně organizačně zajišťuje ředitel školy, který spolupracuje s jednotkami IZS.

Preventivní činnost školy

Zaměstnanci jsou pravidelně seznamováni s prevencí a postupy při mimořádných událostech při školení o BOZP na provozních poradách. Žákům jsou informace předávány při poučení o BOZP za začátku školního roku a dále průběžně při výuce. Tématika mimořádných událostí je součástí učebních plánů jednotlivých předmětů a je součástí mimovýukových akcí a kurzů.

K prevenci slouží i pravidelné revize všech zařízení, která se ve škole využívají, revize plynu, elektřiny, komínů, bleskosvodů, protipožárních prvků a dalších součástí budovy. Evakuaci školy si pravidelně vyzkouší všichni žáci i zaměstnanci školy při cvičném požárním poplachu. Důležitou součástí prevence je i školní řád a krizový plán školy.

Doporučené postupy při řešení mimořádných událostí:

Vniknutí cizí osoby či osob do areálu školy

- a) kontrola hlavního vchodu zaměstnanci školy
- b) uplatnění dohledu nad žáky dle rozpisu
- c) uzamčené dveře dalších vstupů do školy
- d) zákaz vpouštění cizích osob, případně zjištění důvodu návštěvy
- e) poučení žáků i zaměstnanců o pravidlech BOZP, včetně zákazu vpouštět do objektu společně s nimi jakoukoli cizí osobu (začátku i v průběhu školního roku)

Pokud dojde i přesto k vniknutí cizí osoby či osob a je důvod domnívat se, že jsou tyto osoby nebezpečné, pak je zaměstnanec, který toto zjistí, povinen neprodleně uvědomit Policii ČR a poté neprodleně oznámit tuto skutečnost řediteli školy, event. osobě, která je pověřena jeho zastupováním. Poté musí vyčkat příjezdu hlídky a zpřístupnit objekt prohlídce.

Co dělat v případě napadení školy aktivním útočníkem?

- Uteč! - Dostaň se z dosahu útočníka.
- Zamkni se! - Zabarikáduj, znemožni nebo zkomplikuj vstup.

- Vypni techniku v učebně! (ticho je důležité)
- Zapni tichý režim mobilů! (přístroj nevypínej)
- Varuj ostatní!
- Volej tísňovou linku 158! - Oznam, kde jsi a co se děje.
- Zkus zklidnit ostatní v místnosti!
- Nereaguj na osoby za dveřmi! (může to být lest)
- Vyčkej příchodu policie, dbej jejích pokynů, nepleť se do cesty.
- Braň se!

V případě, že jsi učinil všechny výše popsané kroky a útoční se k tobě přesto dostal, udělej vše pro svou ochranu!

Požár

- Při zpozorování kouře nebo ohně okamžitě informuj vedení školy a vyhlásuj požární poplach voláním „HOŘÍ“.
- Zjištěný požár oznam na telefonní číslo 150 nebo 112.
- Co nejrychleji zahajte evakuaci všech osob ze objektu školy.
- Požární hlídka zajistí uzavření přívodu plynu a vypnutí elektrické energie.
- Všechny osoby se shromáždí na předem určeném místě a zjistí se přesné počty osob (chybějící osoby je nutné nahlásit záchranářům).

Pozn.: Nesnažte se překonávat již požárem zasažené a zakouřené prostory. Nemůžete-li již opustit objekt, uzavřete se v místnosti, utěsněte okna a dveře a upozorněte na sebe hasiče máváním za oknem. Při opouštění prostoru, kde hoří, než otevřete dveře, vyzkoušejte, nejsou-li horké (zkuste na dotek plochu dveří a kliku) a v případě, že ano, tak je nikdy neotevírejte. Zůstaňte v místnosti nejlépe pod oknem.

Teroristický čin

Anonymní oznámení o uložení výbušniny

Pokud bude oznámení o uložení výbušniny sděleno formou telefonátu, je třeba zapsat znění o umístění a druhu výbušniny. Pokud bude oznámení o uložení bomby sděleno formou písemnosti či elektronickou formou, písemnost uschováme k dalšímu šetření.

Postup řešení:

- nahlásit událost na ISZS
- pokud je bomba v prostorách školy, kde se pohybují osoby -> zahájit okamžitou evakuaci
- podezřelého předmětu se nedotýkat
- dodržovat pokyny bezpečnostních složek

Obdržení podezřelé zásilky

Jak poznat podezřelou zásilku? Nejčastěji se jedná o neočekávanou zásilku od neznámého odesilatele. Může obsahovat výhružný text či specificky zapáchat. Zásilka může obsahovat prášek či podezřelý předmět.

Postup řešení:

- s podezřelou zásilkou netřepat ani nevyprazdňovat její obsah
- opustit místnost, umýt se vodou a mýdlem a událost ohlásit záchranným složkám
- před zavoláním na tísňovou linku, je třeba zvážit skutečnosti, které vedou k názoru, že se jedná o podezřelou zásilku.

Únik nebezpečných látek

Každý zaměstnanec, který zpozoruje havárii s únikem nebezpečných látek, je povinen neprodleně nahlásit toto zjištění řediteli, pověřenému zaměstnanci, nebo na linku HZS 150. Pokud havárii s únikem nebezpečných látek zpozoruje žák, nahlásí událost nejbližšímu zaměstnanci školy, který informuje vedení školy a HZS a postupuje podle pokynů.

Hlavní zásady:

- nepřibližovat se k místu havárie
- provést ukrytí dle pokynů
- uzavřít a utěsnit dveře, okna a jiné otvory
- sledovat informace v rozhlase, televizi a místním rozhlase
- budovu školy opustit jen na pokyn

Atmosférické poruchy, zemětřesení

Hlavní zásady:

- sledovat aktuální informace o počasí
- v případě nepříznivého výhledu zhodnotit rizika činností a místa pohybu
- zjistit rozsah havárie
- poskytnutí 1. pomoci

Záškoláctví

Žáci jsou povinni řádně docházet do školy a řádně se vzdělávat (§ 22 zákona č. 561/2004 Sb., Školský zákon). Rodiče jsou na začátku každého školního roku informováni o způsobu uvolňování a omlouvání žáků (MŠMT č. j. 10194/2002-14, Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví).

Za záškoláctví je považována neomluvená absence žáka. Jedná se o přestupek, kterým žák úmyslně zanedbává školní docházku. Je chápáno jako porušení školního řádu, současně jde o porušení školského zákona. V rámci prevence a ochrany před rizikovými jevy škola postupuje dle platných předpisů a směrnic a učiní další nezbytná opatření včetně zaslání hlášení příslušným úřadům.

Všichni vyučující jsou povinni na začátku každé vyučovací hodiny provést kontrolu přítomnosti žáků a zapsat chybějící žáky. Školní docházku eviduje třídní učitel. Při každé absenci třídní učitel vyčká, zda zákonný zástupce žáka omluví a doloží důvody jeho nepřítomnosti ve

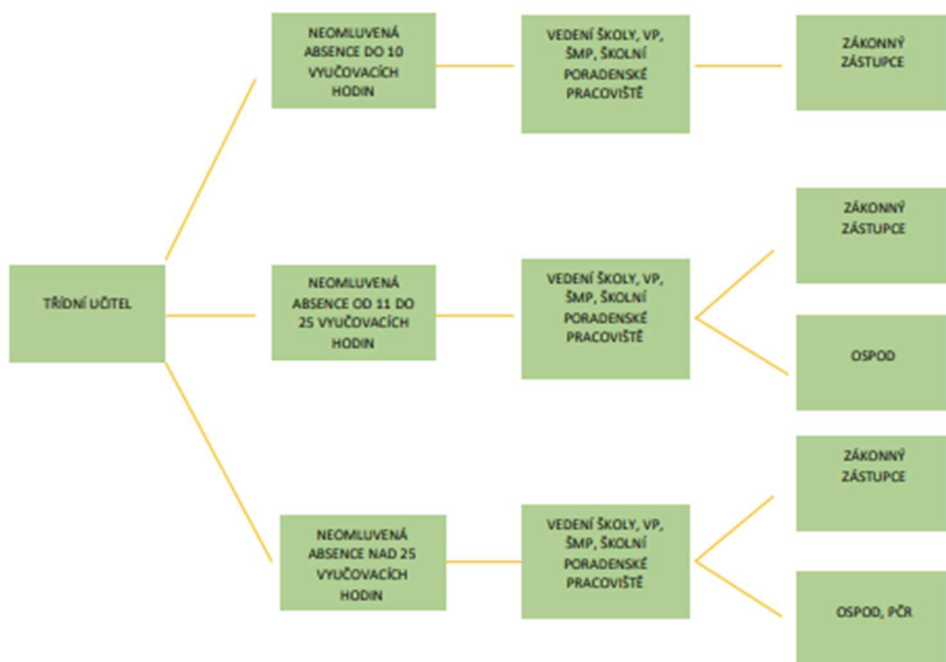
vyučování do 3 kalendářních dnů od počátku nepřítomnosti (§ 50 odst. 1 a § 67 odst. 1 školského zákona). Pokud tak zákonný zástupce žáka neučiní, třídní učitel jej prokazatelně upomíná v souladu se školním řádem. Není-li důvod nepřítomnosti doložen ani po upomínce, třídní učitel o tom učiní záznam (obsahující datum nepřítomnosti, datum nástupu žáka do školy, datum a text upomínky). Třídní učitel poté přímo kontaktuje (např. telefonicky) zákonného zástupce a informuje jej o absenci žáka.

U každého podezření o výskytu neomluvené absence musí být vždy informováno vedení školy. V případě záškoláctví třídní učitel spolupracuje s vedením školy a pracovníky ŠPP. Při zvýšené omluvené absenci informuje třídní učitel vedení školy a výchovného poradce, se kterým údaje vyhodnotí a zvolí společný postup pro řešení. Při projednání se zákonným zástupcem výchovný poradce sepíše zprávu. O závěrech jednání o zvýšené omluvené absenci žáka může být dle závažnosti a charakteru nepřítomnosti informován sociální odbor a kurátor pro mládež. Škola může také požadovat, pokud to považuje za nezbytné, jako přílohu k omluvence zákonného zástupce ze zdravotních důvodů předložení lékařského potvrzení.

Při neomluvené absenci do 10 hodin u žáka 1. stupně a do 12 hodin u žáka 2. stupně a střední školy za dané čtvrtletí školního roku škola kontaktuje zákonného zástupce a věc řeší s ním. Při delší neomluvené absenci postupuje podle dalšího bodu.

Pokud má žák 1. stupně víc než 10 neomluvených hodin a žák 2. stupně a střední školy víc než 12 neomluvených hodin za dané období školního roku, svolává ředitel školy školní výchovnou komisi. Podle závažnosti absence žáka se výchovné komise účastní: ředitel školy, zákonný zástupce, třídní učitel, výchovný poradce, školní metodik prevence, popř. další odborníci. O průběhu a závěrech jednání se provede zápis, který zúčastnění podepíší. Neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci se v zápise zaznamenávají. Každý účastník jednání obdrží kopii zápisu.

Pokud se škole nepodaří problém týkající se povinné školní docházky vyřešit vlastními silami a k cíli nevede ani svolání výchovné komise, škola v případě podezření ze spáchání přestupku může k příslušnému orgánu podat podnět k zahájení řízení o přestupku, tj. podnět k zahájení řízení z moci úřední ve smyslu § 42 správního řádu.

Pokud žák porušuje své povinnosti, může mu být uloženo některé z výchovných opatření, o nichž pojednává § 31 školského zákona. Výchovným opatřením v systému základního vzdělávání je speciálně věnován § 17 vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů.

Výchovná (kázeňská) opatření jsou:

- napomenutí třídního učitele
- důtka třídního učitele
- důtka ředitele školy

Šikana, kyberšikana, extrémní projevy agrese a násilí

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování.

Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků skupinou spolužáků.

Účinné a bezpečné vyšetření šikany vychází z kvalifikovaného odhadu stadia a formy šikanování. Metody vyšetřování šikany dělíme podle počátečních a pokročilých stádií šikanování.

Vyšetřování počáteční šikany:

odhad závažnosti a formy šikany > rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili, a s oběťmi > nalezení vhodných svědků > individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků a konfrontace oběti s agresory) > předběžné vyhodnocení a volba ze dvou typů rozhovoru (rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory - směřování k metodě usmíření nebo rozhovor s agresory - směřování k metodě vnějšího nátlaku) > realizace vhodné metody (metoda usmíření nebo metoda vnějšího nátlaku - výchovný pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho rodiči) > třídní hodina (efekt metody usmíření nebo oznámení potrestání agresorů > rozhovor s rodiči oběti > třídní schůzka > práce s celou třídou

Vyšetřování pokročilé šikany-výbuch skupinového násilí vůči oběti:

• první (alarmující) kroky pomoci

1. zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany
2. bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí

• příprava podmínek pro vyšetřování

3. zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy
4. zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi
5. pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře)
6. oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům

• vyšetřování

7. rozhovor s obětí a informátory
8. nalezení nejslabších článků, nespolupracujících svědků

9. individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky

10. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi)

• **náprava**

11. metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny

Škola má ohlašující povinnost v následujících případech:

- dojde-li k šikaně v průběhu vyučování, s ním souvisejících činností anebo poskytování školských služeb, má škola povinnost tuto skutečnost oznámit zákonnému zástupci jak žáka, který byl útočníkem, tak žáka, který byl obětí. Tato povinnost vyplývá ze školského zákona (§ 21 odst. 2 školského zákona)
- škola ohlašuje orgánu sociálně-právní ochrany dětí takové skutečnosti, které nasvědčují tomu, že dítě je v ohrožení buď proto, že ho ohrožuje někdo jiný, nebo proto, že se ohrožuje svým chováním samo. Situace ohrožení dítěte přitom musí trvat po takovou dobu nebo nabývat takové intenzity, že nepříznivě ovlivňuje vývoj dítěte anebo je nebo může být příčinou nepříznivého vývoje dítěte
- dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu, obrací se škola na Policii ČR, tuto skutečnost oznámí ředitel školy nebo jiná pověřená osoba jakoukoliv formou (písemně, telefonicky, osobně) na Policii ČR, v takovém případě vystupuje tato osoba jako oznamovatel a má právo na vyrozumění do jednoho měsíce od podání oznámení, oznámení může podat také zákonný zástupce dítěte.

Kyberšikana

Kyberšikana je jednou z nejčastějších forem šikany, která může mít podobu např. zakládání falešných profilů na jméno žáka či učitele s dehonestujícím obsahem, prezentace ponižujících videí na portálech, jako je youtube.com, spoluzaci.cz nebo facebook.com apod., prezentace zraňujících komentářů na webu, rozesílání vulgárních nebo výhružných koláží s tváří žáka nebo učitele či příslušníků jeho rodiny, výhružné SMS nebo e-maily apod. Kyberšikana musí splňovat kritéria opakovanosti, musí být dlouhodobá a ubližující. Oproti šikaně tváří v tvář má kyberšikana ze své podstaty mnohem větší dosah, čímž ještě více zhoršuje prožívání oběti.

Pokud je oběť šikanována ve třídě, svědky pomluv, nadávek, posmívání a ztrapňování je max. několik desítek lidí. V prostředí internetu může být svědkem (ale i útočníkem) stejného chování i několik desítek tisíc lidí. Kyberšikana bývá u dětí školního věku často doplňkem klasické přímé a nepřímé šikany.

Pokud probíhá klasická šikana (např. nadávky, ponižování), je nutné zjistit situaci oběti v kyberprostoru (mobil, profil, chat apod.) a naopak. Základním úkolem musí být zmapování konkrétního případu. Škola nemůže udělovat kázeňské tresty, popř. snížené známky z chování za činnost, která se nestala během vyučování nebo v rámci akcí organizovaných a zajištěných školou.

Základní postupy řešení v závažnějších případech kyberšikany:

- podpořit oběť a zajistit její bezpečí
- zajistit co nejvíce důkazních materiálů
- informovat zákonné zástupce
- kontaktovat a konzultovat s dalšími institucemi (PČR, OSPOD, PPP, zřizovatel, ...)
- po vyšetření celé situace žádat od zainteresovaných institucí informace a konečný verdikt
- zvolit odpovídající opatření v souladu se školním řádem a dalšími strategickými dokumenty školy
- realizovat preventivní opatření (realizace programů zaměřených na prevenci)

Škola má stejnou ohlašující povinnost jako v případech šikany.

Závislostní chování

Do této oblasti spadá široké spektrum chování, které vykazuje znaky závislosti – zejména pak distribuce a užívání tabákových výrobků a elektronických cigaret, alkoholu a jiných návykových látek, netolismus, gambling atp.

Škola:

- vytváří podmínky pro předcházení výskytu případů užívání návykových látek v prostorách školy, v jejím okolí, na všech školních akcích i při mimoškolní činnosti

- jasně vymezí zákaz užívání návykových látek ve škole a jejich nošení do školy (školní řád)
- poskytuje žákům i rodičům nezbytné informace, týkající se jejich ochrany před tímto jevem
- působí na žáky v oblasti primární prevence a to formou, která je věcná, pravdivá a přiměřená jejich rozumovému a osobnostnímu vývoji při řešení případů souvisejících s užíváním návykových látek nebo distribucí OPL spolupracuje s Policií ČR, orgány sociálně právní ochrany dětí, školskými poradenskými zařízeními apod.

Tabákové výrobky a elektronické cigarety

Kouření v prostorách školy je zakázáno školním řádem a jsou stanoveny sankce za porušování tohoto zákazu. Konzumace tabákových výrobků a elektronických cigaret ve škole:

- v případě, kdy je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků nebo při užívání elektronických cigaret v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí pořádaných školou, je primárně nutné mu zabránit v další konzumaci
- tabákový výrobek nebo elektronickou cigaretu je třeba žákovi odebrat, uložit v kanceláři školy a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat
- v případě, že je ohroženo zdraví a život žáka, pedagog zajistí 1. pomoc a volá lékařskou službu 1. pomoci
- pokud akutní nebezpečí nehrozí, pedagogický pracovník postupuje podle školního řádu školy: - události informuje vedení školy, VP, ŠMP, TU - o události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka (odkud nebo od koho má tabákový výrobek nebo elektronickou cigaretu) – záznam zúčastnění podepíše a uloží se do agendy u ŠMP a VP
- v případě porušení zákazu kouření třídní učitel informuje zákonného zástupce žáka
- je vyvoláno jednání se ZZ žáka k projednání případu, o pohovoru, navržených opatřeních a závěrech se provede zápis, který zúčastnění podepíše, uloží se do agendy VP a ŠMP
- v závažných případech (s ohledem na věk nebo chování žáka) a jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola OSPOD
- z konzumace tabákových výrobků nebo užití elektronické cigarety ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem

Alkohol

Školním řádem škola stanoví zákaz užívání alkoholu v prostorách školy v době školního vyučování i na všech akcích školou pořádaných. Konzumace alkoholu ve škole:

- v případě, kdy je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí pořádaných školou, je primárně nutné mu zabránit v další konzumaci • alkohol je třeba žákovi odebrat, uložit v kanceláři školy a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat
- v případě, že je ohroženo zdraví a život žáka, zajistí pedagog 1. pomoc a volá lékařskou službu 1. pomoci
- pokud akutní nebezpečí nehrozí, pedagogický pracovník postupuje podle školního řádu školy: - události informuje vedení školy, VP, ŠMP, TU - události sepiše stručný záznam s vyjádřením žáka (odkud nebo od koho má alkohol), záznam zúčastnění podepíše a uloží se do agendy u ŠMP a VP
- v případě porušení zákazu požití alkoholu třídní učitel informuje zákonného zástupce žáka a vyrozumí ho o situaci
- pokud žák není schopný pokračovat ve výuce a zákonný zástupce není dostupný, vyrozumí škola OSPOD
- jestliže se situace opakuje, plní škola oznamovací povinnost a vyrozumí OSPOD (dle místa bydliště žáka)
- z konzumace alkoholu ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem
- za nebezpečné a protiprávní je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů
- orientační test na přítomnost alkoholu (dechová zkouška) může pedagogický pracovník provést pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce – pokud je výsledek testu pozitivní, postupuje se obdobným postupem od třetího bodu
- obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem alkoholu, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole

Nález alkoholu ve škole:

V případě nálezu alkoholu v prostorách školy je postup následující:

- nálezce tekutinu nepodrobuje žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury
- nálezu ihned uvědomí vedení školy
- nalezenou tekutinu uloží u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu
- sepiše záznam o události

Zadržení alkoholu u žáka:

V případě, kdy pracovníci školy zadrží u některého žáka alkohol, je postup následující:

- zabavenou tekutinu nepodrobuje žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury
- nálezu ihned uvědomí vedení školy
- nálezu sepiše stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen (datum, místo, čas nálezu a jméno žáka), zápis žák podepíše (pokud žák odmítne zápis podepsat,

skutečnost se uvede do zápisu), zápisu a pohovoru se žákem je přítomno vedení školy, záznam je uložen do agendy MŠP

- nálezů vyrozumí zákonného zástupce žáka, pokud se jedná o opakovaný nález u téhož žáka, uvědomí i OSPOD

Omamné psychotropní látky

Zakázána je výroba, distribuce, přechovávání, šíření i propagace omamných a psychotropních látek, a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo. Zakázáno je rovněž navádění k užívání těchto látek.

Školním řádem škola stanovuje zákaz užívání OPL a jejich distribuci a přechovávání. Současně stanovuje zákaz vstupu do školy pod jejich vlivem. Školním řádem stanovuje rovněž sankci za porušení zákazu.

Ten, kdo se hodnověrným způsobem dozví, že jiný připravuje nebo páchá trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 a 188 a spáchání nebo dokončení takového trestného činu nepřekazí, se sám vystavuje trestnímu stíhání. Překazit takový čin lze tím, že ho včas oznámí orgánům Policie ČR nebo státnímu zástupci.

Konzumace OPL ve škole:

- v případě, kdy je žák přistižen při konzumaci OPL v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit
- návykovou látku je třeba žákovi odebrat a zajistit ji, aby nemohl v konzumaci pokračovat
- podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností, pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí
- v případě, kdy je žák pod vlivem OPL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci
- jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník podle školního řádu školy, ihned zajistí vyjádření žáka a vyrozumí vedení školy, ŠMP, VP, TU
- v případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole
- v případě, že žák není schopný dbát pokynů zaměstnanců školy, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole

- jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany a vyčká jeho pokynů, škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc
- zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že žák konzumoval OPL ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky
- současně splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte, oznamovacím místem je příslušný odbor obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte
- v případě uživatele zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace
- z konzumace OPL ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem. Nicméně je nutné rozlišovat distributora od uživatele, uživatel je nebezpečný pouze sobě, distributor všem. Distribuce je trestným činem, užívání OPL je porušením školního řádu
- navádění jiných žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za nebezpečné a protiprávní jednání
- v případě podezření na intoxikaci žáka může pedagogický pracovník provést orientační test na přítomnost OPL (zkouška ze slin), ale pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce, s orientačním testováním žáka na přítomnost OPL. O události sepiše pedagogický pracovník stručný záznam s vyjádřením žáka
- obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem OPL, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole

Nález OPL ve škole:

- A) V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:
- látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury
 - nález ihned uvědomí vedení školy, ŠMP, VP, TU
 - za přítomnosti dalšího pracovníka školy vloží látku do obálky, napíše datum, čas a místo nález, obálku přelepí, opatří razítkem školy a svým podpisem a uschovají ji do školního trezoru
 - nález vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky
- B) V případě, kdy pracovníci školy zadrží u některého žáka látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:
- zabavenou látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury
 - o nález ihned uvědomí vedení školy, ŠMP, VP, TU

- o nálezu sepiší stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena, datum, místo a čas nálezů a jméno žáka, zápis podepíše i žák, u kterého byla látka
- nalezena (nebo který látku odevzdal), v případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu, zápisu a rozhovoru se žákem je přítomno vedení školy
- o nálezů vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky a informuje zákonného zástupce žáka
- v případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předají látku zajištěnou výše uvedeným postupem, přivolanému lékaři, může to usnadnit léčbu, neboť u řady jedů jsou známy protijedy, další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí Policie ČR

C) V případě, kdy pracovníci školy mají podezření, že některý z žáků má nějakou OPL u sebe, postupují takto:

- jedná se o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR
- o nálezů ihned uvědomí vedení školy, ŠMP, VP, TU
- bezodkladně vyrozumí Policii ČR, zkonzultují s ní další postup a informují zákonného zástupce žáka
- žáka izolují od ostatních a do příjezdu Policie ČR je nutné mít ho pod dohledem, u žáka v žádném případě neprovádějí osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věcí

Distribuce OPL ve škole:

- distribuce OPL je v České republice považována za protiprávní jednání, je proto zakázána a může být kvalifikována jako trestný čin, množství, které žák distribuuje, není nijak rozhodující
- přechovávání OPL je také vždy protiprávním jednáním, množství, které u sebe žák v danou chvíli má, je rozhodující pro to, aby toto protiprávní jednání bylo blíže specifikováno buď jako přestupek nebo v případě množství většího než malého jako trestný čin, ale toto množství nemusí mít žádný vliv na kázeňský postih, který je stanovený školním řádem
- jestliže má pracovník školy důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuci OPL, musí o této skutečnosti škola vždy vyrozumět místně příslušné oddělení Policie ČR, protože se jedná o podezření ze spáchání trestného činu
- jestliže se tohoto jednání dopustila osoba mladší 18 let nebo bylo namířeno proti osobě mladší 18 let, vyrozumí škola také zákonného zástupce a orgán sociálněprávní ochrany obce s rozšířenou působností

- pokud v rámci tohoto podezření zajistí pracovníci školy nějakou látku, postupují způsobem popsáním výše

Krádeže a vandalismus

Krádeže a ničení školního majetku jsou nejčastějšími formami protiprávního jednání, se kterými se lze v prostředí škol setkat. Ve školním řádu jsou zapracované sankce, které škola použije, pokud dojde ke krádeži nebo ničení školního majetku.

Pokud dojde k takovému jednání ve škole, tak tuto skutečnost hlásí orgánům činným v trestním řízení, nebo doporučí zákonnému zástupci žáka, aby se na tyto orgány obrátili.

Prevenčí je:

- upozornění žáků a jejich zákonných zástupců na skutečnost, že cenné věci, které nesouvisí s vyučováním a vzděláváním, nemají žáci do školy nosit (viz. školní řád)
- vést žáky k tomu, aby byli všímaví ke svému okolí a v případě, že budou svědky takového jednání, aby ohlásili tuto skutečnost pedagogickému pracovníkovi školy

Krádeže

Postup při nahlášení krádeže žákem:

- pedagog o krádeži uvědomí vedení školy, ŠMP, VP, TU a zákonného zástupce
- pedagog pořídí záznam na základě výpovědi poškozeného
- jedná – li se o škodu většího rozsahu, věc ohlásí na policii, nebo poučí zákonné zástupce, že mají tuto možnost
- v případě, že je znám pachatel, který je mladší 18 let a jedná se o opakované jednání, je třeba věc nahlásit na OSPOD a současně věc předat policii
- škola není orgán činný v trestném řízení, takže nemůže nic vyšetřovat

Vandalismus

Každý je zodpovědný za škody, které svým jednáním způsobil, a proto po něm bude škola požadovat náhradu, jestliže škodu způsobil úmyslně nebo z nedbalosti.

Žáci jsou v rámci poučení o bezpečnosti a ochraně zdraví seznámeni s touto skutečností a opakovaně jsou upozorňováni na jednání, které vede k poškození majetku.

Postup při vzniku škody žákem:

- při zjištění vzniku škody na školním majetku pedagog uvědomí vedení školy, ŠMP, VP, TU
- pedagog vyhotoví o celé záležitosti záznam a pokusí se odhalit viníka
- v případě, že viníka škola zná, může na jeho zákonném zástupci vymáhat náhradu škody
- v případě, že nedojde mezi zákonným zástupcem nezletilého žáka a školou k dohodě o náhradu škody, může škola vymáhat náhradu soudní cestou

Domácí násilí, syndrom CAN

Syndrom CAN = syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte. Jde o jakoukoliv formu týrání, zneužívání a zanedbávání dětí, která je pro naši společnost nepřijatelná. Dítě nejčastěji poškozují jeho rodiče a další členové rodiny, pokud jsou k dítěti necitliví a bezohlední a pokud je podřizují nebo využívají k uspokojení vlastních potřeb.

Jedná se o známky poranění, například o modřiny, otoky, řezné rány, otisky dlaně a prstů, stopy po opáření, popálení cigaretou, lysinky ve vlasech, trvalý hlad, podvýživa, špatná hygiena, zkažené zuby, nedostatečné oblečení, vyčerpanost a přepracovanost, změny v chování, dlouhodobá depresivní nálada, stísněnost, nezáměr o dění kolem, sebepoškozování, potíže se soustředěním, zhoršení prospěchu. Je třeba dávat pozor zvláště při opakování.

Důležitá je prevence:

- všímavost pedagoga
- rozhovor se žákem
- volba odborných organizací, pomoc přes telefonní linky
- zařadit do výuky problematiku nebezpečí týrání dítěte
- informace o dětských právech

Postup při zjištění nebo jen při podezření na syndrom CAN:

- pedagog sdělí zjištění TU a VP, citlivým způsobem provedou záznam
- informují vedení školy
- spolupracují se ŠMP
- situaci vyhodnotí a dle závažnosti konzultují skutečnost s PPP a s OSPOD
- škola dále postupuje podle pokynů výše uvedených organizací
- ohlašovací povinnost má každá fyzická osoba již u podezření na syndrom CAN, při nesplnění hrozí trestní stíhání
- při podezření z týrání, zvláště sexuálního zneužívání je kontaktování rodiny nežádoucí
- u zanedbávání je spolupráce školy a rodiny žádaná

- pokud má pedagog jistotu, že byl spáchán trestní čin, má ze zákona povinnost obrátit se na orgány činné v trestním řízení
- pokud má pedagog podezření, zákon určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost na OSPOD

Sebepoškozování

Sebepoškozování je agresivní chování člověka, které je nasměrováno proti němu samotnému. Pro sebepoškozování je charakteristické, že se opakuje, je návykové. Existují různé způsoby sebepoškozování s rozdílnou závažností poškození. Nejčastějším místem poškození bývají ruce, zápěstí a stehna. Může jít o řezání (žiletkou, střepem atd.), pálení kůže, škrábání, píchání jehlou, rozrušování hojících se ran, kousání, údery, nárazy, obrušování popálené kůže, dloubání, tahání kůže a vlasů a další.

Motivem sebepoškozování může být:

- snaha zmírnit vnitřní napětí, snaha uniknout z nesnesitelné situace nebo neúnosného duševního stavu, snaha odstranit pocity viny, studu, dosažení pocitu očištění
- snaha získat pocit kontroly nad vlastním tělem a psychikou
- snaha dosáhnout pocitu uspokojení z tělesného prožitku bolesti nebo tepla krve
- tělesné vyjádření nevyslovitelných pocitů, vyjádření hněvu na sebe, např. za vlastní slabost nebo za nedostatek disciplíny
- odpoutání pozornosti od jiných problémů
- manifestace potřeb, demonstrace vlastní síly nebo dosažení péče a ochrany, získání pocitu bezpečí nebo jedinečnosti
- znovuprožití traumatu ve snaze o jeho zpracování
- dosažení poranění, která jsou viditelná a léčitelná na rozdíl od těch neviditelných duševních

Postup při zjištění na sebepoškozování:

- v případě přímého rizika závažného ublížení či ohrožení života (přímé riziko = žák drží ve škole žiletku a plánuje se řezat, mluví o sebevraždě atd.) – volat 155 a informovat ZZ
- pokud žák není aktuálně ohrožen závažným sebezraněním – poskytnout síť podpůrných kontaktů (krizová centra, linky důvěry apod.), informovat ZZ

Samotné sebepoškozování není trestný čin, ale navádění/nucení k sebepoškozování, sebevraždě nebo příčiny vyvolávající sebepoškozování, jako je třeba sexuální zneužívání, týrání apod., jsou trestné činy, na něž se vztahuje oznamovací povinnost.

Rasismus, xenofobie

Rasistické chování je takové, které na základě přisouzení psychických a mentálních schopností a dovedností skupinám definovaným podle biologického, rasového či národnostního původu příslušníky těchto skupin nepřiměřeně nebo negativně hodnotí a případně (ve formě „tvrdého rasismu“) je i poškozují. Xenofobní chování je takové, které na základě subjektivně stanovených prvků cizosti (jinakosti) vyvolává obavy ze subjektů, které jsou jako cizí pojímány a v krajních případech může vést k jejich poškozování, což vyvolává protireakci.

Žákům je třeba zprostředkovávat demokratické hodnoty a principy lidských práv a tolerance. Také s nimi hovoříme o extremismu a o negativních spojeních s minulostí a současností extremismu, rasismu, xenofobie a antisemitismu a možnostech sankcí za projevy extremismu a souvisejících jevů.

Doporučené postupy v případě zjištění rasismu či xenofobie:

- je třeba zjistit hloubku extremistického přesvědčení u jednotlivců, případně vazby na extremistickou skupinu mimo školu
- je třeba zjistit rozšíření uvedených postojů v kolektivu, třídě, škole
- je třeba okamžitě a razantně vystoupit proti projevům intolerance mezi žáky
- v případě zjištění hlouběji zakotvených postojů (opakované verbální či vizuální projevy s možným extremistickým podtextem, účast žáka v extremistické partě, užití násilí s extremistickým podtextem) informujeme rodiče a nabídneme jim spolupráci
- v případě závažných projevů (především násilných) informujeme Policii České republiky (podezření na promyšlenou a extremisticky, rasisticky, xenofobně nebo antisemitsky motivovanou činnost a na takto motivované vážnější formy násilí)
- ve výuce se zaměříme na výuku této problematiky, pozveme experty k diskuzi se žáky
- vzhledem k závažnosti tohoto tématu TU neprodleně zajistí bezpečnost případné oběti
- oznámí skutečnost zák. zástupcům agresora i oběti a postupuje dle preventivního plánu proti šikaně
- informuje PČR dle závažnosti situace a případnému ohrožení bezpečí oběti
- přestupek je hodnocen různými stupni výchovných opatření (viz školní řád)
- pokud se jedná o propagaci bez konkrétní oběti, je potřeba informovat rodiče žáků, se žáky provést okamžitou intervenci na dané téma, pokud je situace mimo kontrolu, přizvat odpovědné a odborné instituce na pomoc s intervencí

Rizikové sporty, doprava

Jedná se o relativně novou formu rizikového chování z hlediska masového rozšíření. Toto rizikové chování lze definovat jako záměrné vystavování sebe nebo druhých nepřiměřeně vysokému riziku újmy na zdraví nebo dokonce přímému ohrožení života v rámci sportovní činnosti nebo v dopravě.

Primární prevence rizikových sportů či dopravě:

- dopravní besedy v prostředí školní třídy
- použití multimediálních pomůcek – ilustrace prostřednictvím audiozáznamu, PC her, přehrávání scének, různých ilustrovaných materiálů
- praktický nácvik na dopravním hřišti
- exkurze (pracoviště dopravní policie, dopravní podnik aj.)

Sexuálně rizikové chování

Sexuální rizikové chování je souborem projevů chování, které doprovázejí sexuální aktivity a současně vykazují pro jedince rizika v různých oblastech (zdravotní, sociální atd.). Lze sem zařadit např. nechráněný pohlavní styk při náhodné známosti, výrazně promiskuitní chování, rizikové sexuální praktiky, kombinace užívání návykových látek a rizikového sexu, sexuální zneužívání ve všech jeho formách, zveřejňování intimních fotografií na internetu či jejich zasílání mobilním telefonem apod.

Významnou úlohu má oblast prevence sexuální výchovy. Je nutné motivovat žáky k vytvoření zdravých postojů v této oblasti. Je žádoucí, aby si žáci osvojili odpovědné chování, rozhodování a komunikaci v situacích souvisejících se sexuálním zdravím. Nebezpečí hrozí z hlediska celospolečenského v souvislosti s využíváním internetu, s komercializací sexu, sexuálním zneužíváním, zvyšuje se počet výskytu pohlavně přenosných chorob, narůstá počet HIV pozitivních, rozmáhá se homofobie. K sexuální výchově přistupujeme systematicky, jelikož se jedná o dlouhodobé, záměrné, cílevědomé působení na žáka.

Primární prevence sexuálního chování:

- preventivní programy přizpůsobit věku a vzdělání cílové skupiny
- předávat informace o způsobech ochrany před nemocemi
- informovat o tom, co je sexuální zneužívání a rizikové sexuální chování
- upozorňovat na práva dítěte a důstojnost člověka
- podporovat tvorbu zdravých postojů k vlastnímu tělu, vztahům a sexuálnímu chování
- minimalizovat projevy nesnášenlivosti, předsudky apod. v oblasti vztahů, sexu a sexuální orientace

- zabezpečit lepší spolupráci školy a rodiny
- propojit zdravotní, sociální a výchovné intervence

Doporučené rady při zjištění sexuálně rizikového chování:

Existují tři základní ukazatele, kdy lze sexuální chování pokládat za škodlivé a kdy by měl učitel zasáhnout:

- pokud ho dítě neprovádí v soukromí
- pokud vznikne podezření, že při něm nějak zraňuje sebe nebo někoho dalšího
- pokud se ze sexuálního chování stane nutkavé chování (to znamená, že tomuto chování dítě věnuje tolik prostoru, že zanedbává svoje běžné povinnosti, hygienu, přátele, učení a podobně)

V případě, že se jedná o patologii rodiny, je vhodné doporučit psychoterapeutickou pomoc. Dospělý je povinen chránit a prosazovat nejlepší zájem dítěte. Zjištěné násilí páchané na dítěti (i sexuální) je povinen ohlásit Orgánům sociálně-právní ochrany dítěte (OSPOD) nebo na Policii ČR.

Legislativní opora

V případě výskytu dalších forem rizikového chování, které neřeší tento krizový plán, je možné využít Metodická doporučení MŠMT:

- Metodické doporučení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z výuky
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních
- Metodické doporučení ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (dle jednotlivých příloh)

<https://msmt.gov.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

<https://msmt.gov.cz/dokumenty/skolsky-zakon-ve-zneni-ucinnem-ode-dne-1-1-2024>

Součástí tohoto dokumentu je podepsaný seznam pracovníků školy, kteří se s krizovým plánem školy seznámili.

Zpracovala: Mgr. Nicol Reichlová

Schválil: Mgr. Lukáš Kočvara